

Első éjjeli bevonulásom és szolgálatom az őrsön

1924. december 11-én, egy meglehetősen sáros, nedves téli napon este 8 óra tájban történt bevonulásom a Felsőgalla-Mésztelep-i őrsre, melynek parancsnoka Árva István I. oszt. tiszthelyettes volt.

Ládámmal együtt egy alkalmi fuvaros vitt el odáig, aki nem akart sok ideig bajlódni holmim lerakásával, ezért behajtott a laktanya felázott udvarára, s a kocsin volt takarmányfélével és szalmahulladékkal a laktanya udvarát alaposan teleszórt. Az őrs a sár tetejére gyalogjárónak deszkákat fektetett és amint a kocsi az udvarban megfordult, ezeket a deszkákat vagy ellökte, vagy éppen belenyomta a földbe. A fuvaros távozása után az irodába mentem, jelentkeztem az őpk.-nál, aki először hosszasan nézegetett, majd hozzáfogott vállatásomhoz.

„Szokott-e kocsmába járni”, volt az első kérdése, „mert én csavargó, iszákos embert az őrsömön nem tűrök meg.”

„Hát azok a dús hajfürtök mire valók? Ajánlom hát, hogy a legrövidebb időn belül nyirassa le a haját tisztességesen. Azután meg, ilyen sáros csizmában, meg sáros becsapott nadrágban itt nem járhat. Még azt is tudomására hozom, hogy az őrsön nem lesz valami felséges, bő étkezése, de azt se tűröm, hogy főzőkanállal a kezében a konyhán főzőcskézzzen.

Nekem persze ezalatt mindig jobban melegem lett és valósággal fellélegzettem, mikor az őpk. azt mondta, hogy most pedig menjünk, megmutatom, hol lesz az ágya. A bemutatás után elhelyeztem felszerelésemet és készültem lefeküdni. Feltűnt, hogy a bajtársak közül az egyik a puskáját, a másik a nadrágját, a harmadik a szekrényét tisztogatja, pedig az idő már 10 óra felé járt. Kérdésemre megtudtam, hogy holnap reggel nyolckor az osztpk. úr (akkor vármegyei pk.) jön szemlére, aki igen szigorú ember, s most azért tisztogatnak, hogy a szemle jól sikerüljön.

Másnap reggelre csontkeményre fagyott a sár, s még 6 óra sem volt, mikor az őpk. dühtől fuldokolva bejött a szobánkba és a kérdések özönét tette fel, hogy ki volt az, aki pont a szemle előtt így felvágatta és bepiszkolta az udvarát. Majd parancsot adott, hogy azonnal hozzuk azt rendbe. Mi természetesen, úgy ahogy voltunk, rohantunk a parancsot teljesíteni, s igyekeztünk a befagyott szalmaszálakat, töreket, meg a piszkafaként kiálló deszkákat a jeges földből kirángatni.

Még igen messze voltunk a befejezéstől, mikor egyszer csak fél hét tájban, váratlanul megérkezett a nyolcra várt osztpk. úr. aki még a fogát is csikorgatta mérgében és így szólt az őpk.-hoz: „Önök így várnak engem a bement szemlére?”

Képzeltető, hogy távozása után az őpk. milyen szemekkel nézett reám, aki a szemlét elrontottam. Máskor eldicsekedett a jó szemlével, most azonban azt sziszegte a foga között, hogy én vagyok az oka annak, hogy a szemle nem sikerült.

Nem is lepődtem meg, hogy este 10 órakor azt a parancsot adta, hogy Gina Mihály törm.-rel szereljek föl, jöjjünk az irodába eligazításra, szolgálatba fogunk indulni.

Az őpk. pattogó szavakkal már adta is a parancsot: „3. számú rendes szolgálat, a III. sz. őrzőportyázást le, a szolgálatot szabályszerűen teljesítsék, elkövetett bűncselekmények után puhatoljanak, szándékolt cselekmények elkövetését akadályozzák meg és szeszital élvezetétől óvakodjanak. A hármasszámú határ közelében lévő erdőnél az orvvadászok megfigyelésére 1 óra les. Biatorbágy pusztán 6 óra nagypihenő.”

A törzsőrmester és én, mint újdonsült próbacsendőr járőrtárs, nekiindultunk a sötét éjszakának. Az eső elég sűrűn esett. A szőlőhegy bejáratánál a járőr útja hosszú, mélyedésszerű horhoson vezetett keresztül, melynek magas partjain öreg diófák ágai ölelkeztek össze, úgy, hogy a horhost még nappal is sötétté varázsolták.

Éjfél felé járt az idő. Köröskörül fekete csend. A diófák levelein koppanó esőcseppek kísérteties muzsikát hallattak.

A járőrvezető idősebb erdélyi származású törzsőrmester mesélni kezdett az erdélyi babonás szokásokról: „Hát tudja öcsém, mikor én fiatal legényke voltam a Luca széket is elkészítettem, s Karácsony éjszakáján meg is mertem azt ülni. Amikor a szantusz harangszó megkondult, felkaptam a Luca széket és hazáig futottam vele, mert míg a harangszó el nem némult, házfedél alá kellett vele érni. De tudja-e mit láttam: Futás közben láttam ám a vén boszorkányokat seprűnyélen lovagolni, nagy malomköveket gördítettek az utamba, tűzesszemű bibák akartak felöklelni, akasztott embereket lógattak elibem, hogy megijedjek és ne tudjak tovább szaladni.”

A horhos bejáratánál a törzsőrmester jv. így szólt: „Na maga fiatalabb, menjen előre, jók a szemei, jobban lát! Mint próbacsendőr járőrtárs előre mentem, lábaimmal keresve a horhoson átvezető bakhát-utat. Így mentünk a sötétben előre, járőrtárs elöl, járőrvezető hátul.

December 13-án éjjel 1 óra tájt járt az idő. A törzsőrmester járőrvezető megszólal: „Ilyenkor szoktak a boszorkányok is útra kelni...” Amikor már a horhos fele útján jártunk, hirtelen meghökkenve megállok. Egy sötét alakba akadtam bele. Szó nélkül leemeltem a vállamról a hosszú puskát és a szuronyát nekiszegeztem a sötét alaknak és tolni kezdtem előre. A sötét alak a szuronytól kilendülve a hátuljövő járőrvezető társat oldalt súrolva megütötte és lóbálózni kezdett.

A járőrvezető megszólalt: „Mi az, maga hátra megy, nem előre?” Én nem szóltam semmit, mert egy hang se jött ki a torkomon. A járőrvezető: „Gyújtson gyufát” – mondotta, de feleletet nem kapott, mert én megdermedve a part oldalának dőlve vártam, hogy magamhoz térjek. Végül is a járőrvezető vett elő gyufát, meggyújtotta és akkor láttuk, hogy akasztott emberre bukkantunk. Közben én is magamhoz tértem, s nem álltam meg, hogy ki nem mondjam, hogy „Hát máskor a törzsőrmester úr is jobban teszi, ha a boszorkányait Erdélyben hagyja”.

A járőrvezető azonban nem jött zavarba, hanem így szólt: „Nincs semmi baj, maga öcsém jól tudja a SZUT-ot, hiszen most jött ki az iskolából mint vizsgázott próbacsendőr. Hát hogyan is van az a pont, mi az eljárás, ha a járőr hullát talál?” Én elmondom röviden, de reszketve, hogy ha a járőr hullát talál, köteles azt addig őrizni, amíg a közigazgatási hatóság az orvossal ki nem száll a helyszínre, s ha lehetséges azt az eredeti állapotban meg kell őriznie, stb.

A járőrvezető erre így szólt, „Akkor maga itt marad őrizni, én meg visszamegyek a községbe és jelentést teszek az esetről.”

Erre én jelentettem: „Törzsőrmester úr, alázatosan jelentem, egyedül nem maradok itt őrizni”. Mire a járőrvezető: „Micsoda csendőr maga, hogy megijed egy akasztott embertől? Maga akar egy olyan testületnek tagja lenni, mely csak válogatottakat fogad kebelébe? Tudja, hogy mit követett el? Fegyelemsértést, mivel megtagadta a parancsot!”

Erre már kicsit csendesebben jelentettem, hogy ha a törzs úr is itt marad, akkor én is maradok, egyébként a SZUT azt is megírja, hogy a járőr tagjainak nem szabad

egymástól elválniok. Mire a járőrvezető: „De ilyen esetben szabad!” Erre én azt válaszoltam, hogy inkább leszerелеk, de ezt nem teszem.

Mit volt mit tenni, járőrvezetőm mégis engedett a szigorúságából, beleegyezett abba, hogy virradatig együtt őrizzük az akasztott embert.

Hát így kezdődött a csendőrségi szolgálatom. Most, amikor 51 év távlatából visszemelekezem, bizony mondom, nem követnék el fegyelemsértést.

Jegenyés Pál
Bajtársi Levél
57. évfolyam, 2. szám